

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătatate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiececane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru de-care publicare.

Nr. 1055. Pres.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din arhidiececa Transilvaniei.

Adunările de popor tumultuóse, cari din incidentul noului proiect de lege pentru scólele medii se încenară în timpii din urmă în diferite centre ale populațiunii române din părțile transilvanice, au luat astfel de avânt, și au îmbrăcat deja astfel de caracter politic, în cât ele pot fi numai stricătoóse pentru interesele vitali ale poporului român. Îndecit pot fi ele stricătoóse, decât conducătorii lor — precum s'a întemplat deja — se pun pe teorii, cari eschid simțul, ce se numesc patriotism, și eschid respectul cătră bazele actuali ale dreptului public. Dar' celea mai simțitoare stricățiuni le pot aduce astfel de adunări în special intereselor nóstre naționali-bisericesci, decât în fruntea lor, împinse deja pe teren lunecos, se pune clerul nostru, și decât din partea inteligenței nóstre se dá poporului în mod ostentativ impuls într'o direcțiune, carea trece marginile loialității.

Consternat în adencul sufletului meu prin celea esperiate în zilele din urmă; adus totdeodată în mare perplesitate prin pedecile, cari astfel de adunări tumultuóse, lipsite de tot tactul, mi le pun în cale atunci, când în acord cu preasânții frați episcopi ași avé să apăr cu miqlóce loiali adeveratele nóstre interese naționali-bisericesci; apoi vędnd preste acestea și abnormitatea ne mai pomenită, că adevă pentru ținerea unei adunări de felul acesta, carea nu are nici un caracter bisericesc, într'un cas special s'a ales chiar locul cel mai sânt, adevă biserica, profanându-se astfel prin discusiuni politice sanctuariul, care până acum a conservat virtuțile crestinesci ale poporului român, — consternat đic la vederea acestora, și considerând situațiunea gravă, în carea ne aflăm, de asemenea trăgându-mi sémă cu respunderea, ce o detoresc lui Dumneđu, consciinței mele și monarchului nostru, — cu scop de a salvá bazele, pe cari se rađimă în present vieța noastră bisericescă și desvoltarea ei salutară în viitoriu, mă aflú îndemnat a dá prin acest cerculariu tuturor oficiilor protopresbiterali și prin ele întregi preoțimeii parochiali din arhidiececa concređută archiepiscopiei mele, acea strinsă îndrumare: ca sub cea mai grea respundere să se ferescă de ori-ce inițiativă și participare la atari adunări tumultuóse de popor, cum au fost celea ținute de curénd în Clușiu, Brașov, Sibiu, Deva și Turda, cari preste durerile nóstre comure, ce nile produce menționatul proiect de lege, trec în pronunțamentele lor la teorii politice, apte de a servi în mâna celor reu-voitori de argumente plausibili pentru a ne denunciá de adversari ai statului.

În special să se ferescă cu grige clerul și frunțașii comunelor nóstre bisericesci a dá loc la astfel de adunări politice în biserică séu în edificile scólelor nóstre confesionali; din contră, să caute în casuri concrete a linisci spiritele poporului/cu atât mai ales: pentru-că eu și la alte ocașuni am dat clerului și poporului nostru asigurări cu cuvéntul și în scris, și am dovedit — cred — destul de evident în faptă: că autoritățile superiori bisericesci, ca celea mai competente, nu vor perde nici când din vedere detorința lor, de a ne aperá cu tótă energia, dar și cu tótă prudența, autonomia bisericescă și interesele culturale, când s'ar intentá vre-un atac în contra lor.

Sibiu, 3 Martiu, 1883.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Proiectul pentru scoalele medii în parlamentul Ungariei.

(Urmare. *)

În calea, ce o face tinerimea dela scoala elementară până la Universitate, se deosebesc unele sta-

*) Veđi Nr. 25.

țiuni, cari reclamă terminarea unui anumit cuant de cultură. După scoala elementară, care iubesc numai cuantul de cultură necesar pentru tot omul, urmează scoalele speciale pentru meserii, economia de câmp etc. Scoala elementară trebuie deci să conțină deja ramuri pentru meserie, comerț, agricultură și pentru serviciul de administrațiune. După ce se încheie și acest stadiu de instrucțiune s'ar puté deosebi de aici ramuri pentru officii ajutoriale, pentru învățatori din scoalele elementare, pentru industrie și pentru comerțul mai înalt. Din scoalele medii se deosebesc montanistica, și silvanistica, serviciul mai înalt de administrațiune, academia agronomică și cea comercială, și numai prisosul trece la Universitate. Datele acestea vorbesc pentru scoala medie neimpărțită, care n'are a răspândi decât cunoscințe generale. Instrucțiunea specială cade în resortul universității. Sistemul acesta s'ar puté practica graduatim întrú cât iartă fresce puterile materiale și intelectuale.

Intrând în detaliul proiectului, vorbitorul recunoasce importanța limbei latine în scoalele medii, pretinde cu toate acestea a se propune numai facultativ, de oare ce ađi poți străbate, după đisa lui Schleiermacher, în regiunile mai înalte ale sciinței și fără cunoascerea limbilor clasice; Buckle asemenea preferă pe autorii, cari nu cunosc limba latină și elină și nu posed decât cultură engleză. Latinismul și elinismul datează din timpul, de când își aveau si învățatii țechurile lor. Ađi se recere, ca sciința să influințeze asupra tuturor păturilor din societate, spre scopul acesta nu se simte lipsa limbilor clasice. În considerarea celor amintite ne putem mulțami și cu serviciile prestate de scoalele medii neimpărțite.

Vorbitorul se provoacă la Ludovic Felmer, care a studiat pe speșele guvernului afacerea instrucțiunii în strălătatate. Acesta s'a pronunțat asemenea pentru scoala medie neimpărțită și simplu numai pentru propunerea limbei latine și germăne față cu cunoscințele enciclopedice, ce se predau ađi copiilor din clasele superioare ale scoalelor medii.

Ministrul nu o va nimeri de altcum în afacerile instrucțiunii din scoalele medii, până când se va consulta numai cu directorii dela aceste scoale.

Densul e în stare să propună ministrului 5 sau 10 indiviđi, cari în 4 săptămâni vor face un nou proiect, cu care vor fi mulțamite și confesiunile, și naționalitățile, și din care va profita și învățământul în Ungaria. (Mișcare.)

Vorbitorul numără pentru ce este proiectul centralistic. Se provoacă la un bărbat de specialitate al ministrului, care a đis, că proiectul după domnul ministru: ordineză, decide, aproabă, permite, face concesii, controlează, denumesce, spriginesce, supraveghiază... (Ilaritate.) Întreg lucrul este o slabă, și încă necompletă copie a sistemului Bach. Institutele conform proiectului nu vor mai educa. Elevii se vor uita după protecțiune numai, și de formarea caracterului și a însușirilor spirituale nici vorbă nu mai poate fi. (Aprobare viuă din stânga estremă.)

Proiectul este de tot reacționariu. Mai ales în supraveghiere toate se reduc la Bach. Nici ministrul Thun n'a introdus controla în măsura, în care o voesce dl ministru. Și Thun a introdus comisia scolară, și tot n'a putut oprí ca istoria patriei să se propună în spirit național. Asemenea va păși și ministrul, nici el nu va puté supraveghia prin comisie scoalele nepatriotice. Se đice că aceste măsuri excepționale se fac contra naționalităților. Pentru ce nu o spuneți aceasta franc? Pentru ce nu spuneți naționalităților: n'avem încredere în scoalele voastre, sau vă îndreptați, sau dacă nu vom aplica asupra voastră măsuri excepționale. Ministrul însă nu voesce să arate coloarea, de aci orbecarea sa, de aci trista stare a scoalelor de 10 ani ai domnului Dsale.

Vorbitorul arată mai departe că proiectul lovesce în legi positive. Ministrul tot vorbesce, că nu voesce să atace autonomia confesiunilor, și totuși dreptul de supraveghiere, sistemul comisariilor,

ca confesiunile să nu-și poată crea preoți în spiritul religiunii, ci în spiritul modern, cu care ne întâlnim astăzi pe toate terenurile la amplotați, cari sînt buni bucuroși să capete diete.

Vorbitorul susține punctul de vedere, espus în votul minorității, deși știe că sub sistemul actual acela e nerealisabil, căci sub sistemul actual de 10 ani de zile nu s'a făcut nimica pentru scoale, căci banii țerei s'au cheltuit în Bosnia. În urmă protestează contra insinuărilor, că partida sa ar face cauză comună cu sasii.

György Andraș: vorbesce contra scoalei unitare. Aceasta nu s'a probat de practică și cât vom privi în cultura umanitară și în cea realistică două deosebite direcții, nici că e cu puțință.

El face deosebire între autonomia bisericii și a scoalei. Între cele două confesiuni protestante este oare-care diferență. Confesiunea elvețiană, ca biserică *per eminentiam* maghiară, nu aduce statul nici odată în colisiune, celelalte biserici protestante însă sub mantaua autonomiei scoalei, au procurat statului în timpul din urmă multe neplăceri, încât l'a silit la ingerințe. Din acest punct de vedere este de lipsă a se întregi legile din 1790—91 cu privire la *suprainspectio*.

Legea rezervă bisericii protestante *ratio, norma et ordo docendi et discendi*. Însă unde e judecătóriul competent, care să ne spună, care este *ratio docendi et discendi*? Cine ne va spune, ce este de a se înțelege sub noțiunile: *coordinatio litterariae institutionis* și „*suprema inspectio*”

Fie-care singuratică întrebare este vecsatorică și până astăzi nici o partidă nu o a putut încă interpreta pe deplin. Este în interesul confesiunilor și a statului, să delăturăm odată această colisiune (Aprobare). Dreptul de veto la esamenele de maturitate este prea aspru. Vorbitorul primesce proiectul ca basă la dezbateri, de oare ce sub masca autonomiei bisericesci s'au făcut prea multe agitațiuni contra statului. (Aprobare viuă din dreapta.)

Kovács Albert: observă că proiectul de față a fost pentru parlament „*der ewige Jude*”, căci de 13 ani se tot prezentează în parlament, și apoi ear dispare. Ministrul nu s'a întrepus cu toată energia ca proiectul să devină odată lege. În proiect sînt contradicțiunile cu ridicata. În decursul lui atâta s'a tot modificat, întregit, încât abia a rămas un galimatias. A făcut că a provocat pe confesiuni chiar acum, când ar avé mai mare lipsă de spriginul lor.

Vorbitorul spune o poveste despre o tineră păreche, care a chemat odată un oaspe la masă.

Bărbatul a șters de pe tarifa de bucate fripturile și muerea prăjiturile, așa că numai spinatul a mai rămas.

Proiectul încă numai spinat dá țerei

Trefort ministru de instrucțiune: Spinatul este o mâncare foarte bună.

Kovács Albert: Aceasta e cestiune de gust. Dintr'altel el primesce proiectul.

Madarász Jozsef: Adevărat jesuit calvinic. (Mare ilaritate.)

Thály Kálmán: Voescă să fie director.

Kovács Albert: Eu cred că Domnul deputat va ști că eu nu ași primi un asemenea post.

Thály Kálmán: Eu nici nu știu, nici nu cred. (Mișcare.)

Kovács Albert: Nime nu voescă să se dea mai jos din poziția, care o are. N'am primit votul minorității nici pentru scopul, nici pentru motivele din el. Pentru scop nu, căci am primit ca basă la dezbateri proiectul comisiunii. Cu privire la motive, minoritatea respinge proiectul 1. căci el se bazează pe dualism în scoală, și nu pe scoala unitară 2. căci împreunarea peste măsură nu se vindecă nici prin acest proiect. Aceasta e observare bună, însă nu ajunge, ca pentru ea să respingem întreg proiectul. Minoritatea respinge proiectul și din motivul, că el vatămă autonomia bisericii protestante. Până când biserică protestantă va ține la tradițiile ei istorice, va avé apărători mai putere-

nici decât pacea dela Viena și Linz, o pa păzi ge-
niul națiunii. (Aprobare). Însă numai până atunci.

Thály Kálmán: Ce mai frase!

Kovács Albert: Nu țin vătămător proiectul
pentru biserica protestantă. (Aprobare) din contră,
este în interesul învățământului să se reguleze drep-
tul de suprainspecțiune. (Aprobare). Primesc pro-
iectul ca basă la desbaterea specială. (Aprobări din
dreapta și centru).

Ios. Gull: Onorată casă! N'am altă intențiune,
decât să comunic, ca membrul legislativei țerei
acesteia, modestele mele vederi și firmele mele
convingeri, ce le am față cu obiectul dela ordinea
dilei, cu onorații domni colegi și, întru cât îmi va
fi posibil, să contribui prin consultare amicabilă la
rezolvirea chestiunii pendente. Acela, care îmi impută
alte intențiuni se află — puțin dis — în rătăcire.

Îmi am și eu obiecțiunile mele față cu proiectul
dela ordinea dilei. O parte a acestor obiecțiuni e de
natură formală, provocată fiind prin procedura mi-
nistruului de culte. Nu înțeleg procedura observată
de ministeriul numit cu ocaziunea desbaterilor din
comisiunea de instrucțiune. Despre acestea n'aveam
de gând să vorbesc. Domnul ministru a făcut amintire
de ele, să-mi fie deci permise și mie câte-va
observări.

Dacă e adevărat — ceea ce, după cele duse
aici în casă, e fără îndoială — că comisi-
unea de instrucțiune a emis de loc la consti-
tuirea sa fără consultare prealabilă și preopinări de
ori-care direcțiune, un subcomitet; dacă e adevărat,
că subcomitetul acesta a elaborat la însași inițiativa
onoratului d. ministru de culte,

Trefort (ministru de culte și instrucțiune): Acea-
sta o aud pentru prima oară —

Ios. Gull: Domnul ministru se miră de giaba, eu
așa am auduit.

Gabriel Barosz: Numai a auduit.

Ios. Gull: (continuând) cu simpla ocolire a pro-
iectului eșit dela guvern un proiect nou și l'a pre-
sentat comisiunii, dacă e adevărat în fine că comi-
siunea a intrat, fără desbatere generală, prin ur-
mare și fără a lua un conclud în privința acea-
sta, în desbatere specială, susțin și eu, că acea-
sta e lucru neusitat și frapant. Având însă în ve-
dere, că procedura comisiunii îi privește pe mem-
brii acesteia și că procedura ministruului substă în
prima linie apretierii Majestății sale, deși nici casei
nu poate fi indiferentă, nu pun nici un preț pe abu-
surile comise. Pun cu atât mai mult preț pe pro-
cedura ministruului de instrucțiune față cu prepara-
rea legii de creat în fața referențelor din present.

Scoalele medii în Ungaria sunt ridicate, în urma
desvoltării istorice, ridicate pe base confesionale
Autonomia, dreptul de dispozițiune și de admini-
strațiune, e garantată prin acte publice și prin legi
fundamentale, care fac parte întregitoare a consti-
tuțiunii țerei.

Nu afirm, și nu afirmă nici memoriul bisericii
ev. din Transilvania, că modul de executare a drep-
tului acestuia din partea statului n'ar pute fi prein-
fluințat nici când. Mă încumet a o spune franc,
fără a face vre-o deosebire între bisericile din țeară,
că eu țin dreptul acesta de atare, care nu se poate
simplu ignora sau în mod unilateral chiar delătura
Chiar ministeriul de culte se pare a fi simțit acea-
sta, căci a ținut enchete și a invitat la acestea pe
cei mai înalți funcționari ai unor biserici. Mini-
steriul de culte s'a învoit, ca subcomitetul comisiu-
nei de instrucțiune din anul trecut să recerce bise-
ricile, ași trimite câte un delegat la consultări spre
a fi ascultat. După părerea mea trebuia însă să se
întemple și alt ceva. Ministeriul de culte ar fi lu-
crat mai cu scop, dacă pe cale oficioasă s'ar fi
nizuit, înainte de a se presenta cu proiectul
înaintea casei, a stabili în privința normărilor din
proiect, cari se ating de autonomia bisericilor, o
conțelegere. Că i-ar fi succes a stabili cu una din
biserici o atare conțelegere pe calea, pe care a apu-
cat, nu pot ști. Cu biserica evanghelică din Transil-
vania știu sigur, că nu s'a stabilit nici o conțelegere,
și după petițiunile ce ne stau înainte, se
pare că nu s'a stabilit nici cu una din biserici, vre-o
conțelegere. Nu stă deci afirmarea, că normele
referitoare la dreptul autonom al bisericilor, cuprinse
în proiect, s'ar fi concipiat în conțelegere cu bise-
ricile și într'un mod multămitor. Este de altă parte
aceea, că nu va fi a se tracta numai asupra mo-
dului de executare a dreptului autonom al bisericilor,
ci asupra dreptului acestuia însuși. Urmarea in-
evitabilă a acestei proceduri, după a mea părere va
fi că deciderea dreptului acestuia va depinde și pe
viitor dela opiniunea majorităților schimbăcioase.

Dacă colegii, și anumiți protestanți dintre ei,
își vor da consensul spre aceasta, fie; eu nu o voi
face, din motivul, căci eu vîd periclitată pe calea
aceasta pacea, care a domnit în Ungaria, special în
Transilvania între biserici atăta timp, și se basează

pe completa egala îndreptățire și reciprocitate de
drept.

Mai am și o altă temere formală. Proiectul de
lege se presentă ici coala așa, ca și când ar voi să
susțină dreptul autonom al bisericilor. Conține și
acesta normări de felul acesta, se deosebesce însă
chiar în punctul acesta de proiectele anterioare. Ace-
lea tractau despre normele referitoare la autonomiile
bisericesci într'un capitol separat, acesta le tractează
împrăsciat și într'un mod, care e chemat a provoca
neprecisiuni, îndoeli și frecări. Aceasta e însușirea
cea mai rea și neplăcută anumit a unei legi orga-
nice, o însușire, care în desbatere specială nu se
poate cura.

Mai multe temeri am față cu proiectul în pri-
vința esențială. După părerea mea, sunt îndoelnice,
punctul de mănecare și basa unor norme organisa-
torice chiar. Aceasta o a recunoscut însuși domnul
ministru de instrucțiune dîcînd în motivarea projec-
tului sîm din urmă, că chestiunea instrucțiunii din
scoalele medii e neclarificată nu numai în Ungaria,
dar în toată Europa și în special în acele țeri, în
cari statul ca atare se ocupă de mult cu afacerea
instrucțiunii. Aceasta o adevăresce de altcum și votul
separat al minorității din comisiunea de instrucțiune,
care e nemuțămîta cu împărțirea scoalelor medii în
gimnasii și scoale reale și face obiecțiuni în privința
unor norme organizatorice. Nu voi să critic pre-
tensiunile votului separat, de a se face organizarea
în mod original și nu pe calea imitărei; afirmarea,
că principiile fundamentale ar fi destul de clarifica-
te spre scopul acesta, o combate însuși votul separat.

Respectivii domni vor trebui să recunoască, că
autorii și apărătorii proiectului de lege nu purced
din convingere, lucrînd așa după cum îi vedem, că
lucra; de altă parte vor pretinde și D-lor, ca să se
creadă, că opiniunea lor rezultă în deplină convin-
gere și că e în mare parte adevărată.

Contrađicerea e esențială și dovedesce că prin-
cipiile fundamentale nu sînt clarificate; aceasta o
dovedesce chiar și desbaterea de față precum și es-
perința, ce o a făcut onoratul d. ministru de instruc-
țiune în institutele de sub conducerea sa în urma în-
cerărilor organizatorice. Aceasta dovedesce mai mult
că ori care alt lucru, precum se esprimă însuși d.
ministru, că e neînsemnată încă unirea în cugete.

În urmarea acestor-a aflu de neconsult a in-
stitutului chiar și numai pentru institutele de sub ne-
mijlocita conducere a onoratului d. ministru de in-
strucțiune definitiv o atare organizațiune basată pe
temelii atît de slabe, cu toate că unul din d. d.
antevorbitori a afirmat, că aceasta s'ar fi cerut chiar
din partea respectivelor institute. Prin proiectul de
față nu se delătură rîul, căci și pe basa acestuia
poate ministru dispune, ce-i place, cu aceea însă
că în cazul de față îl acopere legea.

Cu atît mai puțin aflu de consultă, ba chiar
admisibilă dorința, a estinde cu puterea o organisa-
țiune cu atari base și asupra acelor institute, pe
cari le susțin confesiunile pe speșele lor în puterea
dreptului lor autonom. Aflu de prisos, a însira spre
clarificarea acestui drept al bisericilor toate actele
și legile țerei referitoare și a le detaia după cu-
prinsul lor, cred a pute presupune, că sînt fie-cărui
cunoscute. Una trebuie să amintesc și aceea e: la
toate desbaterile de până acum s'au ignorat cu
totul atît din partea guvernului, cât și din partea
comisiunilor legile religionare, cari au va-
loare pentru Transilvania. Aceasta s'a în-
tîmplat din motivul, că legile acesteia asigură mai
mult și în măsură mai egală dreptul autonom al bi-
sericilor și îngreunează mai mult nemărginitul ame-
stec al statului, decât cele ungare. Susțin, că chiar
dacă ar fi consult din punct de vedere al uniformi-
tății a observa o procedură egală pentru țeara în-
treagă, nu se poate îndeplini după dreptul mai in-
ferior în desavantađiului celui mai tare; ci va trebui
să se efeptuească tocmai în modul contrariu.

Fie cum va fi, una este, că statului, după legile
acestei țeri față cu scoalele susținute de biserici, nu i
compete decât dreptul de suprainspecțiune. Conținutul
acestui drept de suprainspecțiune nu se detaiază,
ce e drept, prin nici o lege, aceea însă ce
provede proiectul de față spre completarea acestei
lacune, numai e drept de suprainspecțiune, ci e un
atare drept de dispozițiune și de guvern, care
ar nimici cu desăvârșire dreptul autonom al bi-
sericilor. În zadar se neagă aceasta din unele părți.
Dacă bisericile nu vor fi, ca în trecut, îndreptățite
nu voi să dîc a precisa preste tot materialul de
propunere, nici barem a regula împărțirea aceluia
după clase, măsura și scopul;

dacă bisericile nu vor mai fi îndreptățite, ca în
trecut, a statorî numărul puterilor didactice și a le
avisa chemarea acelor-a;

dacă bisericile nu vor mai fi îndreptățite, ca
în trecut, a decide definitiv în mod independent prin
organele lor proprii în privința ajungerei sau ne-

ajungerei scopului ulterior al învățământului, ci vor
fi, ceea ce până acum n'au fost pendente de opini-
unea comisariului ministerial, despre care se poate
presupune a priori, că preste tot, în special însă pen-
tru studiile speciale nu va avè de loc sau cel pu-
țin nu va avè atăta cualificațiune ca profesori dela
institute spre a pute judeca asupra maturității;

dacă bisericile nu vor mai fi îndreptățite, ca
până acum a prescrie candidaților lor de profesură
cursul studiului, a'i examina prin organele sale pro-
prie și a'i declara de cualificați, ci vor fi reținute
precum n'au fost până acum, și încă cu putere oc-
troactivă pe 5 ani, a institui numai astfel de pro-
fesori, cari în urma unui examen prestat înaintea
unei comisiuni atárnătoare de ministru cu ordinea
statorită de ministru, vor fi declarați de cualificați,
sau a căror instituire o a conces ministru în mod
escepțional;

dacă bisericile nu vor mai fi îndreptățite, ca
în trecut, a aplica față cu organele sale măsuri dis-
ciplinare, din contră d. ministru să fie îndreptățit
în casuri nedeterminate și detaiate în lege, fără pro-
cedură judecătorească, la tot cazul înaintea unei
atari procederi, pe basa unei simple cercetări prin
organele sale, a cere depunerea profesorilor și chiar
închiderea institutelor;

dacă bisericile nu vor mai fi îndreptățite, ca
până acum, ași administra averea independent, ci,
precum n'au mai fost, vor fi espuse amestecului și
secaturilor d. ministru și li se va lua și dreptul de
dispunere relativ la averea lor și încă eventualmente
în mod esențial;

în cazul acesta, onorată casă! nu se mai poate
afirma, că dreptul autonom al bisericilor nu se ni-
micesce.

Dar pardon! De una nu se atinge proiectul, ba
încă o și estinde și o măresce, de sarcina, ce au a
suporta bisericile. Bisericile sînt îndreptățite a su-
porta sarcinile și pe viitoriu, fără a fi jignite, ba
pot să mai și adaugă anumite cantități, ca să in-
florească mai bine institutele lor și pentru ca la cas
când plăticii s'ar sătura de plătît, să se închidă
mai curînd institutele confesionale.

Am observat, că o atare procedură se rectifică
cu interesul statului, și cu cultura. Nu neg onorată
casă... că statul are interes și și un drept a ști,
cum se cresc cetățenii săi, e îndreptățit mai departe
a esopera și controla, ca să fie educați conform re-
cerențelor culturai progresive. Eu cred însă, — în-
cât privește biserica ev. din Transilvania o știu po-
sitiv — că bisericile în totdeauna au fost gata a
înainta ministruului datele cerute, și a aprecia obser-
vările ministruului de instrucțiune.

Aceea ce pretinde în privința aceasta proiectul
de față, trece preste ce a esistat de jure până acum.
Proiectul vrea să creeze ceva nou, în linia primă
un sistem de spionagiu suficient pentru o polițiă,
care lucră cu detectieve, de altă parte o rolă de con-
ducător, care nimicesce libertatea de învățămînt de
până acum. Interesul cauzei, după părerea mea, nu
cere nici una, nici alta. În linia primă are țeara legi,
cari asigură pe deplin interesele statului. Aplice se
legile acesteia, dar numai a ceea, pune-se în miș-
care, dacă cere lipsa, procurorul de stat și judecā-
toriile criminale; și nu se creeze însă domnire vol-
nică polițiană pe seama organelor schimbăcioase.
Și în direcțiunea a doua dispune statul de căi spre
ajungerea scopului ce-l urmăresce. Ia-se măsuri,
ca statul să înființeze preste tot locul, unde cere
lipsa, institute pe speșele sale, cari se poată servi
de model. Să nu se mărginească însă libertatea ga-
rantată prin lege altor-a. Înainte de toate să nu se
creeze pe terenul instrucțiunii puteri nemărginite.
Acestea pot avè rezultate splendide, pentru timpul
de față foarte plăcute, ele pot provoca însă o cul-
tură după șablon, ce e mai mult! ele pot, esistînd
timp mai îndelungat, creeze o generațiune, care să
jignească agonisirile cele mai scumpe făcute pe alte
terenuri, afară de cel bisericesc.

Mai am o temere esențială, pe care, franc cum
sînt, nu o retac. E interesul, ce-l au cetățenii
nemaghiari ai țerei, cu privire la cultura națională.
Nu mă voi încerca să motivez îndreptățirea ace-
stui interes și să accentuez în deosebi urmările in-
evitabile ale egalei îndreptățiri; voi purcede dela
legea pozitivă și anumit dela dispozițiunile, cari pri-
vesc obiectul dela ordinea dilei. Nu se poate nega
și sper că nimenea nu va trage la îndoială, că așa
numita lege a naționalităților din 1868 a statorit
în deosebi două lucruri, un drept și o libertate. Ce-
tățenii nemaghiari ai țerei au dreptul a cere, ca
statul să le ofere, prin locuri unde locuesc mai des
și au alte mijloace, ocaziune a se pute pregăti în
limba lor maternă spre studiul universitar. Cetă-
țenii nemaghiari au dreptul, prin societăți și cor-
porațiuni publice de a se îngriji ei însiși în mod
singuratic de cultivarea proprie. (Va urma.)

Revista politică.

Sibiu, în 4 Martie.

Într'unirile românilor află resunet în toate părțile româniei din Transilvania și Ungaria. În România chiar presa conservativă ia călduroase notițe despre cele ce se întâmplă la noi în privința aceasta. Ba „Pactul social“ de Mercuri, organ conservativ din Iași, după ce reproduce rezoluțiunea noastră din Sibiu adaugă următoarele cuvinte:

„Această rezoluțiune e **deamnă** de frații noștri de preste Carpați și le face **cea mai mare onoare**. — Le urăm din suflet triumful sântei lor cauze.“

În casa deputaților Ungariei urmează discușiunea asupra proiectului de lege despre scoalele medie. În ședința de ieri, deputatul Polit, vorbind contra proiectului, a desfășurat ideea că proiectul nu are scopul de a promova cultura, ci de a răspândi maghiarisarea. György din stânga extremă a respins proiectul, a aprobat însă maghiarisarea statului.

Afacerea Schönerer este pusă pe tapet. Senatul imperial într'o ședință confidențială a decis cu majoritate suspendarea dreptului de imunitate pentru deputatul Schönerer și urmarea va fi, că acesta va avea să răspundă înaintea jurilor de fapte cu care este învinuit. În ședința confidențială a casei dep., Schönerer a luat cuvântul în cauza proprie, ca să vorbească pentru suspendarea dreptului de imunitate. Discursul l-a început cu cuvintele: „Festivitatea aniversării de 13 Martie (1848) o veți serba cu suspendarea imunității unui deputat liberal...“ arată mai departe că nu sunt cauze suficiente pentru suspendare, dar fiind că sunt și alții, cari, fiind sub greutatea aceluiași acuze, nu sunt scutiți sub scutul imunității, voiesc să poată fi tras și dinsul la aceeași dare de seamă, la care sunt trași cei acușați ca și densusul. „În sfârșit, dice Schönerer, mulțămesc tuturor, cari în afacerea aceasta au consimțit cu suspendarea, căci va contribui, ca partizanii mei să se sporească într'un mod extraordinar“. (Ilaritate).

Conferența din Londra cetim în „Curier fin.“ s'a închis, în fine, în mod definitiv. Protocoloalele s'au scris de plenipotențiar, sub rezerva, însă a ratificării Puterilor în timp de șase luni. „Agenția Havas“ ne aduce astăzi textul oficial chiar al tratatului eșit din frământările diplomatice, text comunicat ieri „Camerei comunelor, din Londra, de către lordul Fitz-Maurice, subsecretar de stat la departamentul afacerilor străine al Angliei.“

Punem și noi sub ochii cetitorilor noștri acest tratat monstru, care întrece toate așteptările prin inicitățile ce el conține. Eată textul oficial:

Art. 1. Jurisdicțiunea Comisiunii Europene e întinsă dela Galați la Brăila.

Art. 2. Puterile Comisiunii sunt prelungite pentru un period de 21 de ani, cu prelungire succesivă din trei în trei ani, dacă nici unul din contractanți nu va propune modificări cu un an înainte de expirarea puterilor Comisiunii.

Art. 3. Comisiunea europeană nu va exercita nici un control efectiv asupra părții brațului Kilia, unde amândouă țărmurile aparțin aceluiași Stat.

Art. 4. Partea brațului Kilia, care străbate România și Rusia este supusă regulamentelor cu care se administrează brațul Sulina, sub supravegherea delegaților Rusiei și României.

Art. 5. Rusia și România, înainte de a întreprinde lucrări în brațul Kilia, vor supune planul acestor lucrări Comisiunii europene.

Lucrările executate la Cămin din Ismail vor fi sub controlul Comisiunii din Galați.

În caz de divergență între Rusia și România sau chiar în sinul comisiunii, în privința lucrărilor de executat, Puterile vor decide.

Art. 6. Rusia păstrează dreptul de a pune tace pentru acoperirea cheltuielilor lucrărilor sale, dar sub condițiunea de a refera Puterilor.

Art. 7. Regulamentele adoptate de Comisiunea europeană la 2 Iunie 1882 (Propunerea Barrère) sunt declarate aplicabile la navigarea pe Dunăre între Porțile de fer și Brăila.

Art. 8. Toate celelalte aranjamente anterioare, relative la Dunăre, sunt menținute.

Art. 9. Tratatul din Londra va fi ratificat de către puteri în curs de șase luni.

O telegramă, scrie tot „Cur. Fin.“ primită azi din Londra completează pe aceea, care ne transmitea ieri textul tratatului încheiat la Londra. Ea ne spune că lordul Fitz-Maurice, explicând în Camera comunelor art. 7 care declară aplicabile regulamentele de navigațiune, de poliție fluvială și supraveghiere, elaborate la 2 Iunie 1882, a ținut că acest regulament s'a modificat în trei puncte relative:

1. La numirea sub-inspectorilor navigațiunii și

a căpitanilor de port de către Statele riverane; la fie-care din ele asemenea atribuită sarcina executării materiale a regulamentelor în propriile sale ape.

2. La împărțirea rîului sub raportul administrativ în secțiuni longitudinale, ear nu transversale.

3. La rândul de reprezentațiune alternativ al puterilor europene în comisiunea mixtă, rîndul Austriei și României fiind suprimat.

Cunoscința textului acestui tratat a făcut cea mai rea impresiune în mai toată presa europeană, care nu s'a făcut unealta Austro-Ungariei. Diarul „La France“ combatând politica urmată de Franța în această cestiune dice, că escluderea României a fost denegare scandalosă a justiției; el prevede că un nou războiu al orientului va fi singura eșire a tratatului din Londra.

În Italia se întâmplă lucruri interesante.

Ședința de Marți a Camerei italiene a fost ocupată cu discursurile dlor Sonino, Minghetti, Branca și Mancini. Mai tot corpul diplomatic asista la această ședință. D. Sonino discută politica italiană dela începutul mișcării egiptene până astăzi ajutându-se de documentele publicate în „Cartea albastră“ engleză și impută ministeriului nehotărîre și necugetare; d. Mancini aci voia, aci nu voia; dsa duse lucrurile atât de departe, încât intervenirea în comun cu Anglia se privia ca un ce pozitiv, dar de odată se retrase cu spaimă înapoi, ba încă pune să se declare la Londra că nu poate coopera de vreme ce armata și marina sunt slabe. (Murmure). Italia, urmează oratorele, repetă necontent că este un element de ordine, dar la spatele acestei fraze retorice se ascund numai lipsa de curaj și incapacitatea italiană. Aceasta nu este o politică pentru un stat mare, ci pentru nisce copii mici. Dsa laudă politica interioară a dlui Depretis; în schimb însă politica esteroară a dlui Mancini nu poate să inspire nici un respect. — D. Minghetti se scoală. O mișcare generală se face în toată camera, Lumea se adună în giurul oratorului și ascultă cu băgare de seamă la discursul său rostit cu o voce clară. — A recăscigat Italia, întrebă dsa, pe timpul evenimentelor din 1881 și 1882 influența pierdută în Egipt în 1879 și 1880? Politica engleză a fost leală; intențiunea de a interveni a fost imediat mărturisită și nici odată tăgăduită. Ce a făcut Italia? După ce renunță la speranțele unei întemeieri, ea se retrase la spatele liniei concertului european. Programa era bună, dar totuși d. Mancini ar fi trebuit să se lămurească asupra ceea ce avea de făcut în cazul, când conferența n'ar fi reușit. D. Mancini n'a avut nici odată aceasta în vedere, și aceasta a fost o greșală. Dsa n'ar fi trebuit să aibă încredere în Turcia, ci ar fi trebuit să lucreze după împregiurări, ear nu să țină cu stăruință la concertul european, care nici nu există de fapt. Propunerea Angliei de a interveni cu ea, era un noroc pentru Italia, dar totuși Italia refuză, și aceasta a fost o greșală. O și mai mare greșală a fost aceea de a respinge propunerea în aceeași zi. Pentru ce? Se îndoia de succes? N'avem noi oare 20,000 oameni? Oratorele nu poate crede că există vre-o îndoială în această privință. Numai rămăseră dar decât două motive pentru respingere: sau îndatoririle internaționale sau situațiunea internă. Ântăul cas era imposibil, de vreme ce Italia era liberă față cu Franța, și era spriginată moralmente de Germania și Austria. Presa era în adevăr ostilă Angliei, și în aceasta ea arată puțină prevedere; dar d. Mancini ar fi putut liniștii presa cu un cuvânt lămuritor. Dsa nu făcu aceasta și astfel nu și îndeplini una din îndatoririle sale cele mai principale. De ce n'a convocat dsa parlamentul, care, avînd în vedere în regiurările din Tunis și dela congresul de Berlin, l'ar fi urmat negreșit? D. Mancini a pierdut ocaziunea și numai poate pune mîna pe ea. Totuși lealitatea Angliei este și astăzi un noroc și o garanție pentru interesele italiene. D. Mancini a declarat Angliei că Italia nu este geloasă de pozițiunea britanică în Egipt și că ea voiesc, din contră, aliată cu Germania și Austria, să o susțină din răspuțeri. Aceasta este — astfel încheie dl Minghetti — o bună politică dar ea trebuie numai să fie executată într'un chip clar, și consecente, căci numai atunci putem aștepta dela amicii noștri un sprigin pentru apărarea intereselor noastre în Marea Mediterană. — D. Branca își explică aceste împregiurări prin sfortarea Germaniei de a despărți pe Franța de Anglia nu numai pentru moment, ci și pentru viitor, laudă pe d. Mancini că a respins propunerea de intervenire, și crede că d. Mancini ar face mai bine de a nu privi în totdeauna ca bună alianța cu Germania și Austria. Cine va încheia alianțe spre a se folosi de ele, ear nu spre a se da pe mâinile altora. Trebuie să se lase odată la o parte politica aceea de a merge numai prin mijlocul drumului care este bună numai pentru eunuci, ear nu și pentru un Stat.

Italia ar trebui să fie preocupată de alte grigi, ear nu de cele africane. Dincolo de marea Adriatică se pregătesc evenimente care vor lovi în față dreptul național. Dsa renunță bucuros la ideal, dar totuși trebuie să se accentueze chiar de acum trebuința că charta Europei să nu se schimbe fără consimțământul întregii Europe. — D. Mancini declară că va răspunde Luni la violentele atacuri ale dlui Sonino. Dar totuși dsa trebuie să respingă chiar astăzi imputarea făcută guvernului, că ar fi ordonat ambasadorului său la Londra, de a căța neputința și slăbiciunea Italiei. Dsa re-

gretă cuvintele nepatriotice ale dlui Sonnino și se miră că nu i-au tremurat buzele când le-a pronunțat: Douăzeci mii oameni erau gata; într'o săptămână ei ar fi debarcat în Egipt. Dar intervenirea ar fi constat 50 milioane.

De ocamdată atâta.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Făgăraș, 27 Faur 1883. Dle Redactor! Dacă sînt în viața unui popor fapte, cari să merite laudă, stimă și recunoștință, fie acele pe ori și care teren politic, bisericesc, național ori social, — acelea nu pot fi decât fapte, a căror impuls este progresul, a căror felinare sînt concordia și unirea. Fără aceste două din urmă nu poate fi vorba de existența celui dintăiu; și fără de a avea cineva de țință progresul, nu poate face fapte nobile, fapte nemuritoare.

În natură elementele eterogene încă se resping și combat în continuu până la distrucțiune și numai elementele omogene pot produce un întreg, în care să nu încapă distrucțiune. Acum cât de frumos se poate aplica acest principiu în viața unui popor, carele e compus din elemente omogene și care în una și aceeași direcțiune sub flamura sântă a concordiei, tinde spre ameliorarea sarcinilor impuse de soarte și spre realizarea scopurilor sale. În special poporul român sub împregiurările actuale, numai prin concordie și unire, în cauze grave, în cauze de viață, de existență națională mai poate spera că va lua parte activă la civilizațiunea Europei, și va fi introdus în șirul gintelor neaternătoare. Poporul român însă și-a cunoscut deviza lui, și nici odată n'a documentat că elementele lui ar fi eterogene; istoria ne este martoră, că el încă și atunci, când lamentabila sîmăntă a discordiei și-a introdus rădăcinile infernale în corpul său atât de mult cercat, totuși a știut-o desrădăcina și elimina atunci când i-au fost în joc cele mai scumpe interese: limbă, naționalitate, progres.

Eată nobila împregiurare, ce mi-a dat privilegiu la scrierea acestor șire. Deși în miniatură, dar totuși destul de frumos s'a dovedit tendența unanimă spre un scop sublim aici în Făgăraș la 19 Faur a. c. Două mîni de români sînt în această localitate străbună, și ele par că voiesc să probeze, că nu în deșert au primit ereditatea lui Radu Negru — mulțămită bărbaților distinși, ce îi posedă națiunea română aici, atât pe terenul bisericesc, cât și pe cel politic. Inițiativa au luat-o direcțiunile școlare. Anume: Dl vicar Ales. Micu, carele pe tot momentul documentează, că-i zace la inimă salvarea și propășirea națiunii noastre, pre lângă aceea că cu resemnațiune deamnă de un bărbat în calitatea Domniei-sale își implinesc nobila chemare apărînd interesele naționale cu toată ocaziunea, — tot deodată este mentorele conducătorilor poporului din giur; ear scoalei un adevărat părinte, folosind, atât însemnatele-i puteri spirituale, cât și cele materiale spre un progres, ce altmintea aici ar fi sub grele condițiuni. Acest venerabil bărbat în conțelegere cu Dn. Petru Popescu, protopresbiter gr. or., un bărbat tot atât de zelos pentru școală și națiune — predomniți de ideea de a presta în oare care-va mod ceva venit scoalelor române de aici, de o stare materială nu prea mulțămitoare, ne împărtășiră nobila idee de a arangia o petrecere de dans română în favorul școlărilor șeraci ai ambelor scoale*) Noi îmbrățișăm ideea cu entuziasm și mulțămire și pășiram la realizarea ei. Ideea s'a și realizat, și succesul a fost satisfăcătoriu. Cu unanimitate am fost împinși pretutindinea, o însuflețire generală se produse și între cetățeni, ba și din provincie, nebăgînd în seamă timpul nefavorabil de eamnă, alergară în număr considerabil înțelegînd scopul petrecerei.

Cu privire la decursul ei se poate numi eseculentă din două puncte de vedere, de o parte că a fost reprezentat cu puțină escepțiuni întreg publicul român inteligent de aici, eară de altă parte pentru însuflețirea generală și dulceața caracteristică ce o a avut. Petrecerea a durat până dimineața. Dintre jocurile române s'a jucat: hora, romana, ardeleana, hățăgana, șerba și breaza. Printre doamne se vedeau fluturînd în număr însemnat și costume naționale destul de elegante. Dintre străini încă au luat parte binișor — mai ales de națiune săsească. În special ne-a onorat cu prezența dl Schreiber Ferencz, insp. reg. de scoale și Abraham Fr. preot ev. luth.; corpul oficerilor încă a fost reprezentat.

Ne simțim deobligați și dăm mulțămita noastră călduroasă pentru îmbrățișare și sucurs întregului public român din loc și giur, atât celor ce au luat parte activă la petrecere, cât și celor ce din cauze private nu s'au prezentat, dar a întins mîna de ajutoriu prin sucurs bănesc. Asemenea

* (Scopul e frumos, dar PP. nu li se prea șede astfel de arangiere.

multămim și publicului străin, ce a arătat interes pentru scoală, neconsiderând naționalitatea și dovedind astfel nobleță și cultură de spirit și inimă. Primească mulțămim noastră și Dnii Iac. Popeneciu și Const. V. Pop, cari ni-au dat sucursul personal. În fine plini de satisfacțiune, că cei ce poartă destinele poporului român știu afla modul și ocaziunea de a-i indigita mijloace spre înaintarea scopului scolar și cu acesta al națiunii, avem onoare a prezenta venitul total de 98 fl. 70 cr. din care subtrăgându-se spesele de 44 fl. 20. v. a. rezultă venit curat 54 fl. 50 cr. v. a.

Preste prețul intrării au contribuit următorii p. t. Domni: Al. Micu vic. for. 2 fl., P. Popescu, prot. 1 fl. 80 cr., I. Roman 1 fl. 80 cr., Il. Duvlea 3 fl., I. Horea 1 fl., Gabr. Pop 40 cr., I. Aron 40 cr., Dr. St. Pop 1 fl. 80 cr., G. Poparadu 80 cr., Nic. Cozgară 1 fl., G. Aiser 80 cr., Abraham Fr. 60 cr., Ef. Pandrea 80 cr., El. Mija 40 cr., Iac. Macaveiu 60 cr., Cost. V. Pop 80 cr., Tiefert 40 cr., Schreiber Fr. 1 fl. 40 cr., Herman apt. 40 cr., Nehrer 40 cr., G. Țințariu 60 cr., Zakariaș M. 40 cr., N. Cip 40 cr., D. de Grămoiu 1 fl., N. Toma 40 cr., N. Ludu 40 cr., Pongrácz 60 cr., T. Cip 60 cr., V. Pop 80 cr., I. Florea 40 cr., A. Meșian 40 cr., Steinburg apt. 1 fl. 40 cr., I. Turcu 40 cr., Iac. Popeneciu 40 cr., M. Boitan 30 cr., H. Prescurea 30 cr., M. Nicoară 20 cr., Al. Cepeș 40 cr., I. Cepeș 40 cr., I. Cepeș 40 cr., Al. Bele 40 cr., Ars. Bunea 20 cr., G. Boeriu 1 fl., G. Gollian 1 fl., G. Făgărășan 1 fl., L. Mănișor 1 fl., H. Ciora 50 cr., D. Chișerean 1 fl., I. Cîntea 60 cr., Dav. Berlea 60 cr., G. Gavrilă 1 fl., suma 38 fl., 90 cr., v. a.

Nicolau Aron,
inv. gr. or.

Basilii Dengelu,
inv. gr. cath.

Varietăți.

* (Întrunire oprită.) Dela Cohalm ne vine scirea că întrunirea alegătorilor români este oprită *ex officio*. Nu scim, dacă s'a făcut recurs la autoritățile superioare.

* (S'a aprobat) statutele reuniunii pompierilor voluntari din Năsăud din partea ministeriului de interne.

* (Coman Hămbășanu) din Rășinari a fost în șilele aceste declarat sodal Cojocariu, de societatea cojocarilor de aici din loc. Numitul a învățat cojocăria patru ani aici în Sibiu și a făcut drept probă de maturitate sa în meseria cojocăriei un peptariu „spintecat” femeesc cu flori, un cap de operă dela un învățacel.

Tragerea loteriei de esposițiune din Triest.

(Urmare.)

Dina a cincea de tragere. Câștiguri în valoare de 25 fl.
1225967 18413001 686831 1895063 357180 1194168 1191826
1071260 945576 1263123 1564586 893148 627130 1423285
967129 495152 1711644 371566 1923461 1291109 654830
640093 914764 1214977 1023897 1582362 1693514 440747
836297 1155994 666744 899969 1119695 40763 357205
1361202 1677617 44905 1643527 993645 717005 139177
694466 1635257 1196061 1034044 110155 479115 1624087
138198 1658905 1608008 1306408 493840 1099942 383130
1041930 566170 189165 643904 1573965 673445 1265980
1971517 1795645 1804681 1414800 371450 346741 420205
583104 521525 1034713 787701 1070495 1266641 1245653
689981 1539847 1449379 769833 651627 562838 956385
521164 1162851 1494397 1114049 304817 1522529 1567733
406586 1675550 479297 1449711 1463106 1963827 950180
892914 359912 1439113 1519799 497043 931814 1489510
1214350 1764804 701097 42753 502349 1801191 910193

1878352 1314232 396520 1417224 281555 1199627 682178
1712533 1925843 542996 165919 1062285 597035 584117
1914298 160069 1002736 1054723 303737 876769 1575645
877549 813348 1993423 1213061 1002939 780152 483634
1321457 714162 814775 1267418 1403916 464727 192338
947448 989240 586935 577404 859202 1952453 1434212
1043231 113874 62922 1466865 207982 1254239 1301119
606556 1924288 420445 1684486 1797102 701188 687210
627640 1715109 1723103 727268 1787230 876155 1990670
1727784 1127025 29105 709395 1689836 927238 701197
1912224 541885 56125 27781 361019 1397191 1646252
784999 1448935 406297 1347130 68418 1382401 1397576
1776647 267887 687596 1307800 351759 181493 1349432
621270 1467813 1987704 164145 24180 1507032 299503
1177114 877087 1030812 1272199 1901271 1774203 717408
1230229 570273 1610380 1457422 1665957 1469917 1312106
121040 435085 118449 174807 1073991 1075408 637609
381679 1257865 834396 1382343 1902435 916407 1427735
907271 649856 1147058 376102 559972 892848 1256806
33266 935392 1005667 1453728 1973304.
(Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 15 Martie n. 1883.

Table with 4 columns: Item, Viena, B-pesta, and a second B-pesta column. Items include Renta de aur ung., Obligțiuni urbariale croato-slavonice, etc.

Nr. 6. desp. IV. [371] 2-3

CONCURS.

Pe baza conlusului adus de către adunarea generală a despărțământului IV. (Sebeș) ținută în comuna Romos la 8 Octombrie 1882, și în conformitate cu aprobarea acestuia prin comitetul central din Sibiu ad Nr. 449 1882. Comitetul amintitului despărțământ scrie concurs pentru 3 ajutoare pe seama la trei elevi din acest despărțământ aplicați la vre-o meserie, și anume un ajutor de 20 fl. pentru un elev, care până la expirarea termenului concursual mai jos indicat se va declara de (liber) calfă și 2 ajutoare a 10 fl. pentru alți doi elevi.

Cei ce doresc a se împărtăși din aceste ajutoare, au a subșterne cerețile lor la subsemnata direcțiune a despărțământului IV în Sebeș, cel mult până în 9 Aprilie 1883 nou.

Cererile au să fie instruite:

- 1. Cu atestat de botez, din care să se vadă că concurențele e român.
2. Cu atestat scolastic dela scoala industrială, normală ori populară.
3. Cu atestat oficios de paupertate.
4. Cu atestat dela măestru, din care să se vadă, că concurențele la ce ram și la cine este aplecat, precum și că ce fel de purtare are.

Din ședința comitetului despărțământului IV (Sebeș) ținută la 8 Martie 1883 n.

Ioan Pizo m. p., Danil David m. p., director. act.

[370] 3-3

CONCURS.

Devenind postul de învățătoriu vacant la scoala poporală română din comuna Mocerîș, comitatul Caraș-Severin, în care se propune limba română și maghiară, se deschide concurs; de postul numit sunt legate următoarele beneficii:

- 1. Salariu de 300 fl.;
2. 12 metri lemne;
3. Locuință cu grădină, și grajd pentru vite.
Concurenții sunt îndatorați a arăta:

Redactor răspunzător Nicolau Cristea.

- 1. Atestatul de botez că sunt de religiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Scolile finite.
4. Decretele dobândite.
5. Posed limba maghiară.

Rugările sunt de a se adresa la Înalțul ministeriu și a se trimite la comitetul admnistrativ al comitatului Caraș-Severin până în 15 Aprilie a. c.

Se observează cum că învățătoriu denumit este îndatorat a cânta în biserica gr. or. din loc, a împlini datoria de cantor și afară de biserică cu pruncii la înmormântări funebrele, și că rugările cari nu sunt astfel instruite nu se vor lua în considerațiune Mocerîș 4 Martie 1883.

Pavel Francu m. p., jude com.

Nr. 141. [372] 2-3

EDICT.

Alesie Stoica din Herman, legiuitul bărbat al Mariei Votrice tot de acolo, protopresbiteratul Brașovului II, care de 6 ani pribegesce în lume, fără de a se ști ubicațiunea lui, este prin aceasta citat, ca în termen de șese luni dela publicarea acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide — procesul intentat asupra-i de soția sa.

Brașov, 11 Februarie 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Brașovului al II ca for matrimonial de prima instanță.

Nr. 84. [373] 2-3

EDICT.

Dionisie Forsea din Paloș legiuitul bărbat al Mariei Diteul din Fișer, protopresbiteratul Cohalmului, în urma unei conviețuri de un an și jumătate în Fișer, părăsind de opt ani și jumătate pe legiuita lui soție, fără de a se ști unde se află, și de mai trăiesce, — este citat, ca în termen de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se prezenteze înaintea subsemnatului for matrimonial,

căci la din contră procesul asupra-i intentat se va decide și în absența lui. Cohalm, 12 Februarie 1883.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Cohalmului ca for matrimonial de I a instanță.

Advertisement for LE DANUBE JOURNAL FRANÇAIS DE VIENNE. Includes text: '500.000 franci în aur, dând fie cărui dintre abonanții sei GRATUIT'. Also features an image of a bell.

Turnătoare de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nou, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanță pe mai mulți ani. Montate cu chivere (co-roane) de lemn, fer turnat și fâurit; astfel construite, că după ce sunt uscate pe o parte se poată fi învârtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand clopotele găurite și premiate inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic și mai adânc, ca cele de sistemul vechiu; un astfel de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune de fer fâurit pentru clopote solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru orologe și toace din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construiesc clopote și pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid și prompt se recomandă

Antonie Novotny.

[359] 2-10 Timișoara, Fabrică.

Advertisement for Zambach și Gavora. Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci de rit catolic și grec. Includes text: 'în Budapesta, strada Vațului, Váci utca Nr. 17.' and an image of a coat of arms.